

ARXIU / EFE

**"Jo veuré
una Irlanda
unida"**

Gerry Adams, president del partit nacionalista irlandès Sinn Féin, contradiu el primer ministre britànic i assegura, en aquesta entrevista, en exclusiva per a EL TEMPS, que ell veurà la unificació de l'illa, tot i les reticències al diàleg dels unionistes.

Gerry Adams, president del Sinn Féin i una de les peces bàsiques de la pau a Irlanda del Nord, té la satisfacció a la cara d'aquell que ha assolit el camp base després d'una llarga i fatigosa caminada, plena d'entrebancs que sovint l'han fet recular. Per fer el cim encara li queda tros, però està convençut que amb el respecte per la justícia i el diàleg hi arribarà, ell mateix, tard o d'hora. Després de sortir reforçat pel "sí" majoritari a l'acord de Stormont en el referèndum del passat 22 de maig, ara es prepara per a la següent fita: les eleccions de l'assemblea parlamentària d'Irlanda del Nord, que es faran el proper 25 de juny.

—Després del "sí" majoritari als referèndums d'Irlanda, és possible tornar enrere?

—Encara hi ha molta incertesa política i de fet sempre hi ha el conflicte potencial. De fet, alguns sectors del lleialisme no han aturat les seves campanyes assassines contra els nacionalistes, tal com han demostrat recentment amb els assassinats a Portadown i Crumlin. Així que podem dir que encara estem en una fase perillosa i incerta. L'unionisme és bàsicament una ideologia reaccionària que s'oposa al canvi, representada especialment per la negativitat de la campanya pel "no" de Ian Paisley i Bob McCartney [pro-britànics radicals]. A més, fins i tot els unionistes del camp del "sí" tenen com a premissa bàsica intentar minimitzar i obstruir qualsevol canvi significatiu i per això continuen rebutjant el diàleg amb el nostre partit. Però amb aquesta actitud ells deixen de banda el 43% de votants nacionalistes que ens van donar un mandat per negociar en nom seu. Perquè hi hagi progressos significatius cal que hi hagi un canvi fonamental en les àrees de drets humans, sistema judicial, igualtat en tots els àmbits, l'alliberament dels presos, i el respecte als drets lingüístics de la llengua irlandesa. Les causes del conflicte no han desaparegut encara. Tanmateix l'estratègia de pau del Sinn Féin s'ha preocupat d'aquests temes i ha aconseguit d'incloure'ls a l'agenda política, exigint que els drets dels nostres votants, que tenen la mateixa legitimitat que els altres, siguin reconeguts.

D'altra banda, i des d'un punt de vista positiu, som conscients de les possibilitats de resoldre el conflicte. Crec que el que ha fet el procés de pau, el que han demostrat els dos alto-el-foc de l'IRA, és que hi ha una

altra manera de resoldre les nostres diferències, sempre que existeixi voluntat política en totes les parts implicades.

—*Aquest acord és el principi de la fi?*

—Els mitjans de comunicació han dit sovint que les negociacions i l'acord representen el final de la qüestió, que d'alguna manera la història i tot el procés polític s'atura amb aquest document. Els republicans sempre hem entès les converses com una altra fase de la lluita, i fins a cert punt per nosaltres són un nou començament. I en aquests mateixos termes entenem l'acord i la nova assemblea parlamentària per a Irlanda del Nord que se'n derivarà. Tenim un acord però no és un acord de pau. Per nosaltres la lluita per la llibertat continua. El nostre objectiu final continua essent la fi de la partició i una Irlanda unida. I en aquest sentit, veiem com a transitori l'acord i el procés polític que se'n derivarà. D'altra banda crec fermament que és el principi de la fi de la implicació britànica al nostre país.

—*Per què l'acord de Stormont ha estat possible ara i no abans?*

—He de recordar que hi ha hagut un procés llarg i dolorosament lent fins a arribar a aquest punt. Això no ha succeït per casualitat. La Irlanda nacionalista va ser qui va prendre la iniciativa. John Hume i jo mateix vam iniciar una sèrie de trobades a finals dels vuitanta, també hi va haver encontres amb el govern irlandès, i encontres secrets entre representants del Sinn Féin i del govern britànic. El govern britànic, naturalment, va intentar negar que s'haguessin produït aquestes reunions. I fins i tot quan hi havia l'alto-el-foc de l'IRA de l'agost de 1994, el govern britànic conservador i l'unionisme no van saber correspondre a aquell gest decisiu. Ells van vacil·lar, van rebutjar de comprometre's, i van aparèixer amb tot tipus de condicions prèvies. Tot plegat va dur a la fi de la treva. Tanmateix les condicions per fer realitat l'acord van esdevenir més favorables amb els canvis de governs tant a Irlanda com a Gran Bretanya. L'elecció d'un govern britànic fort, independent dels vots unionistes, va esdevenir una peça molt important del trencaclosques, tant com l'elecció de la coalició liderada pel partit Fianna Fáil al Sud d'Irlanda. I també els irlandesos d'Amèrica i la seva influència en el govern dels EUA van representar un altre element important per reconstruir el procés de pau.

—*Ha hagut de fer alguna renúncia definitiva en aquest acord?*

—Els republicans vivim en el món real, i reconeixem que la política és dinàmica i que canvia constantment. En aquest sentit els republicans ens hem

adaptat a les circumstàncies quan ha estat necessari. La nostra estratègia ara es basa en una ofensiva política. Ens enfrontem als nostres oponents políticament i defensem la força de la causa republicana. Això significa necessàriament canvis tàctics, com per exemple, no practicar l'absentisme en l'assemblea del nord. Pel que fa als principis bàsics del republicanisme, els nostres objectius continuen essent una Irlanda unida i la fi de la implicació britànica al nostre país.

—*Quina és la seva opinió sobre els grups armats republicans que no accepten l'acord de Stormont?, poden trencar el procés de pau?*

—Com ja he dit abans, el procés polític en conjunt encara està en un terreny molt inestable. Qualsevol grup el podria fer descarrilar. Els lleialistes continuen actius i la militarització britànica continua sense re-

duir les seves forces i es manté present als carrers. En els darrers deu mesos el govern britànic ha gastat 45 milions de lliures en l'enfortiment dels seus quaters militars. La persecució de la RUC [policia nord-irlandesa formada majoritàriament per protestants] contra els nacionalistes també ha empitjorat en molts casos. Això difícilment transmet els senyals adequats a la gent. I els petits grups armats republicans són un component més d'una situació molt complexa i volàtil. El que nosaltres intentem és crear les condicions que acabin amb el conflicte armat a Irlanda, però no ho podem fer només nosaltres. Això concerneix a tots els partits del conflicte, britànics i irlandesos, nacionalistes i unionistes, cadascú ha d'encarar les seves responsabilitats i consolidar la pau. Nosaltres, per la nostra banda, hem fet una crida a tots els grups armats que encara no s'han afegit a l'alto-al-foc que segueixin l'exemple de l'IRA.

—*Què significa l'acord de Stormont per a Irlanda del Nord?*

—El Sinn Féin veu l'acord només com el començament. No és un document republicà, hi ha moltes coses que als republicans ens costa acceptar. Tanmateix, ens permet tot l'espai per defensar i discutir els nostres diferents punts de vista polítics. En aquest marc el Sinn Féin proposarà i farà avançar les anàlisis republicanes. Creiem que una Irlanda unida, lliure de la influència britànica, és l'únic acord polític viable i factible per al conjunt de l'illa. I volem convèncer els unionistes de la nostra sinceritat i de la nostra creença en això. També els volem convèncer que els seus drets, igual que els de qualsevol altra persona, estaran garantits en aquesta nova Irlanda. Aquest acord de Stormont posa les bases per aconseguir tot això.

—*Quines són les condicions necessàries perquè co-*

El president del Sinn Féin està convençut que el procés de pau i la treva de l'IRA han demostrat que hi ha una altra manera de dirimir les diferències al nord d'Irlanda. Això sí, "sempre que existeixi voluntat política en totes les parts implicades".

"En els darrers deu mesos el govern britànic ha gastat 45 milions de lliures per reforçar les seves casernes. I la persecució de la RUC contra els nacionalistes ha empitjorat. Tot això difícilment transmet els senyals adequats a la gent."

RICARD CUGAT

L'estratègia del partit de Gerry Adams és portar els diferents arguments al terreny del diàleg. Però encara hi veu moltes reticències entre els unionistes, als quals acusa d'obstruccionistes.

menci el desarmament de l'IRA i els grups paramilitars lleialistes?

—El desarmament de l'IRA, o la qüestió del lliurament dels arsenals, va ser utilitzat per trencar el primer alto-el-foc de l'IRA. També vull recordar que el Sinn Féin no és l'IRA, no tenim cap arma, som un partit polític democràtic. I la nostra estratègia per la pau pretén eliminar totes les armes de la política irlandesa, les armes britàniques i les armes irlandeses, lleialistes i republicanes.

—Què necessita Irlanda del Nord per consolidar la pau?

—Els republicans pensem que per consolidar la pau es necessita un canvi ràpid i fonamental en les qüestions de la igualtat, els drets humans, la RUC, la militarització britànica, l'alliberament dels presos i els drets de la llengua irlandesa. Tot això són aspectes d'importància central per a l'electorat que represento i s'haurien de tractar de manera urgent i no de manera simbòlica o minimalista.

—Què passarà amb els membres de l'IRA a mesura que el procés de pau vagi avançant?

—Bé, jo no sé què farà cada membre de l'IRA! Tots ells, estic segur, tenen una vida fora dels seus compromisos republicans i probablement aquest aspecte de la seva vida continuarà. Col·lectivament, l'IRA ha donat suport a l'estratègia del Sinn Féin, així és que estic segur que seran uns observadors zelosos de l'escena política com la resta de nosaltres.

—Vostè creu que veurà algun dia la reunificació d'Irlanda?

—Tony Blair va afirmar en unes declaracions que no hi hauria mai una Irlanda unida en tota la seva vida i en tota la vida del més jove de la seva audiència. Però ell no té el do de la profecia i no crec que la seva anàlisi sigui correcta. Tota la meua vida adulta ha estat compromesa amb la lluita política per una Irlanda unida i ara crec que sí, que jo veuré una Irlanda unida en la meua vida.

—I com s'ho farà per convèncer als unionistes com Ian Paisley i David Trimble?

—Nosaltres continuarem defensant enèrgicament la causa republicana per una Irlanda unida, i jo diria als unionistes, un cop més, que no han de témer res d'una Irlanda unida. Els seus drets, des del principi amb els de la resta de població d'Irlanda, seran garantits, ni més ni menys. El que no acceptarem és un veto unionista o que els drets dels unionistes siguin reivindicats a expenses de qualsevol altre sector del nostre poble. Volem debatre tot això amb el senyor Trimble i el senyor Paisley, veure conjuntament quina és la manera de progressar, escoltant els seus punts de vista i pro-

movent els nostres. Però perquè l'unionisme es compromet amb els seus ciutadans irlandesos és fonamental el paper del govern britànic. La posició unionista de "no cedir mai ni un pam" mantinguda i consentida pels successius governs britànics dificulta el compromís de diàleg, i això ha de canviar.

—Són reconciliables els nacionalistes i unionistes que van votar "no" a l'Acord de Stormont?

—Primer de tot, la gent que va votar "no" en les comunitats unionista i nacionalista ho van fer per raons molt diferents. Pel que fa a l'unionisme, les seves diferències internes reflecteixen que tenen dificultats per intentar adaptar-se a les noves realitats d'aquesta illa. D'una banda els unionistes que van defensar el vot pel "no", no accepten cap relació amb els nacionalistes basada en els preceptes de la justícia, la igualtat o la imparcialitat. Això no vol dir que tots els unionistes que van dir "sí" a l'acord hagin anat més enllà en aquest sentit, ja que polítics com David Trimble, John Taylor i Ken

Maginnis han rebutjat constantment comprometre's amb el Sinn Féin. Això, desafortunadament, és una realitat. Així doncs, no es tracta d'un cas d'extremes irreconciliables, més aviat és qüestió d'aconseguir adaptar-nos els uns als altres. Ara bé, la reconciliació no pot reeixir amb l'aïllament o amb l'actual *status quo*. La reconciliació real ha de créixer a partir d'estructures basades en la igualtat, la justícia i el reconeixement dels drets dels altres.

"Els unionistes no han de témer una Irlanda unida."

"El desarmament de l'IRA fou utilitzat per trencar la primera treva. Però la nostra estratègia per la pau vol acabar amb totes les armes, britàniques i irlandeses."

—Com és possible que unionistes i republicans tinguin una visió tan diferent dels continguts de l'Acord?

—El que han intentat fer les negociacions i l'acord que se n'ha derivat és quadrar el cercle d'un conflicte polític molt difícil i complex que ha existit al llarg de diverses generacions. Només estem començant a dedicar-nos a les raons fonamentals d'aquest enfrontament. Però de moment l'acord ha donat entrada a tots els implicats en el procés de negociació. Els republicans, per exemple, vam lluitar durant molt de temps i de manera molt dura perquè s'hi incloguessin temes com la igualtat, el sistema judicial i els presos. Tot això no estaria en el document final si els republicans no haguéssim estat en el procés. És clar que hi ha molts aspectes de l'acord que són difícils per a mi i molts altres republicans, però el mateix passa amb els unionistes, hi ha parts que els agraden i d'altres que no. També hi ha una part dels unionistes que no accepten res del que hi ha a l'Acord. Malgrat tot això els republicans estem preparats per parlar, debatre i negociar amb els nostres oponents. I en canvi els unionistes no. En conjunt, a diferència dels unionistes, considerem l'Acord com un començament, com un procés transitori.

—Quina serà la posició del Sinn Féin en la futura assemblea d'Irlanda del Nord?

—Serem a l'assemblea promovent tots els aspectes que afecten el nostre electorat i exigirem els canvis més importants i de més gran abast. Pel seu cantó els unionistes intentaràn minimitzar les exigències nacionalistes i obstruiran els canvis a cada moment, però estem preparats per aquesta situació. És per tot això que veiem aquest procés com una altra àrea de la lluita del nostre partit.

—Per a vostè quina és la importància del canvi dels articles 2 i 3 de la Constitució irlandesa en què es reivindicava la sobirania de tota l'illa?

—Els unionistes sempre han dit que els articles 2 i 3 són reivindicacions bel·ligerants sobre el nord d'Irlanda i d'alguna manera els han considerat responsables de l'activitat armada de l'IRA. Tot i això, els articles 2 i 3 mai no han estat els punts més importants pels republicans. L'IRA no va fer les seves accions pensant en aquests dos articles. L'arrel de l'activitat de l'IRA va ser la realitat de la presència britànica i les grans injustícies que se'n van derivar. A nivell pràctic els articles 2 i 3 de la Constitució irlandesa han servit de ben poc per avançar en la unitat irlandesa, cap govern irlandès no ha actuat mai seguint aquest imperatiu constitucional per a reunificar el país. Sempre va romandre com una aspiració i prou. A més, els articles 2 i 3 no van evitar mai que un nacionalista del nord fos assassinat, detingut o perseguit. Una altra cosa és que no ens agradi defensar el vot del "sí" al canvi constitucional. Tanmateix l'eliminació dels articles 2 i 3 es fa en un context d'un canvi conjunt per tota l'illa, i on també hi ha la inclusió a la Constitució irlandesa de l'Article 29, que estableix que el govern irlandès té

Un sistema judicial comunitari importat de Nova Zelanda

—Vostè ha dit que el Sinn Féin està desenvolupant un sistema judicial democràtic, sense armes i basat en la comunitat, que aturi els càstigs físics que aplicava l'IRA als delinqüents dels barris catòlics. Com és aquest nou sistema?

—En les àrees nacionalistes del nord, en absència d'una força de policia acceptable, hi ha hagut molt debat per trobar una alternativa als càstigs físics. I el Sinn Féin, com a força contrària a aquests tipus de càstigs, estem preparant diverses alternatives. Nosaltres creiem que el sistema judicial eficaç i centrat en la comunitat que s'hauria d'implantar hauria d'estar basat en un tipus de justícia que tendís a tornar la llibertat, i que hauria d'estar oposat als mètodes venjatius de l'actual sistema judicial legal. Aquest nou tipus de justícia, en particular per a la delinqüència juvenil, es va començar a implantar a Nova Zelanda entre la població indígena maorí. Aquest sistema reconeix la gravetat del delictes però també reconeix les raons estructurals que l'han provocat. Està basat en els forts lligams familiars i la solidaritat comunitària, coses amb les quals les comunitats a Irlanda del Nord s'hi poden identificar. D'aquesta manera es dona entrada a la comunitat i a la víctima en el procés judicial i força l'autor del delictes a reconèixer la gravetat de les seves accions. Aquest sistema ha resultat molt efectiu a Nova Zelanda en la reducció de l'activitat delictiva. Els republicans defensem aquest acostament de la justícia a la comunitat i creiem que pot ser un bon model per a tot Irlanda. **O. C.**

poder de decisió sobre els aspectes que afectin al nord de l'illa.

—Passades les negociacions i l'acord els intents de marginar el Sinn Féin del procés de pau continuen?

—Els intents de marginar el Sinn Féin del procés continuen simplement perquè el Sinn Féin representa una amenaça al *status quo*. I fins i tot els unionistes reconeixen que aquesta amenaça a les seves posicions prové principalment d'aquest aspecte. La nostra enèrgica defensa d'una Irlanda unida, de la fi de la partició i del respecte pels drets humans i la igualtat representa un canvi fonamental i de gran abast. I això és quelcom que l'unionisme no pot tolerar. Els seus intents de marginar el Sinn Féin van des del rebuig a parlar amb nosaltres fins als intents d'excloure'ns del procés polític a través de la represa de la qüestió del desarmament. En el terreny personal els representants del Sinn Féin també som objecte d'insults. Malgrat tot, estem preparats per a això i continuarem endavant, sense deixar-nos intimidar, amb la nostra estratègia de pau, ja que estem convençuts que anem pel camí adequat i que l'unionisme haurà de reconèixer els nostres drets i els drets del nostre electorat.

Oriol Cortacans